

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 4 ft. Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.

Felolós szerkesztő: Fehér János.
Főmunkatárs: Révész Lajos.

Kiadóhivatal: a Magyar Nyomda.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címelve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők. Lapunk számára hirdetések elfogad a Hentler ügyvédek és a Magy. Távir. Iroda hirdetői irodája Budapest, Grassanoth 1.

HIVATALOS HIRDETESEK DIJA:

100 szög 2 ft., ezentúl minden megkezdett száz szöngöl 50 krral több.

Szellemi arisztokrácia.

Nincs ranghoz, nincs születéshez, nincs osztályhoz, nincs semmihez se köve, amit a társadalom adhat, se vagyonhoz, se vagyonatlansághoz.

Ezt minden egyén mint isteni adományt hozzá magával s örökül nem hagyhatja utódaira, hanem csak az egész emberiségre, a sokaságra, művei alakjában.

Hogy azonban az egyén tagjává lehessen egy-egy nemzet vagy társadalom arisztokráciájának, ahoz szükséges, hogy veleszületett talentuma érvényesült legyen, hogy az emberi közösségben, melynek tagja, bizonyos elismerésre, állásra, befolyásra szert is tett legyen.

A szellemi arisztokrácia az a nem szervezett testület, mely a sokaság szellemi termeléseiben a vezér, irányadó szerepet játsza tudásánál, tehetségénél és munkaerejénél fogva.

Nincs a foglalkozás aigaihoz sem köve.

Művészet, szépliteratúra, tudomány, egyházi és közzolgálat, kereskedelem, ipar és gazdaság beállíthatja emberét a civilizáció e vezérgárdájába.

Mint hogy pedig nem elég a tehetség, hanem kell hozzá készülttség, iskolázás, műveltség: világos, hogy a vagyonos osztályok annyiban előbbégek vannak, hogy gyermekeiknek a legkiválóbb iskolázattal szolgálhatnak. A vagyonatlan tehetségek tanulókora ellenben nem ritkán nehéz Kálvária-út, akkor is a legkorlátozottabb eszközökkel, kétségbejítő kitérésekkel, jellem- és életmésztől küzdelmekkel.

A szellemi arisztokráciát a maga törekvésében az a nemesebb becsvágy vezérli, a mely nélkül valódi tehetség nincsen. Hivatásának értele ez: a vágy, hogy a közjó szolgálatában meghatározó, alkotó szerepe legyen. A vagyonosnak itt ismét előbbégsége van: min-

den gond alól fölmentve, gondatlan elhet a halhatatlanságnak. Összekötetése, anyagi eszközei tért nyitnak neki korán és semmi nem gátolja talentuma szárnyalását.

A vagyonatlan elsőbbsen is pozícióért küzd. Törekvéseinek anyagi alapot kénytelen szerezni, hogy megelásson, esetleg családát alapíthasson és hogy azután élhessen hivatásának. Természetesen, a kettő nem külön utakon keresi a jövőt, hanem egyazon az úton: a költő verseivel, a szaktudós tudományával küzd a létért és a babérról.

A nemzet virágzása manapság szellemi arisztokráciájának munkájától, munkája becsléséről és eredményeitől függ.

Ez az arisztokrácia termeli a szellemi közvagyon, mely a nemzet munkáinak műhelyében: iskolában, műintézetekben, gyárakban, törvényhozában stb. feldolgozva forgalomba kerül.

A küzdelemben, a pálya kezdőrésein sok hős elhull, elvérzik, kimerül, vágától ép úgy emészte, mint szegénységétől.

De aki győz akadályokon, az előtti megnyílik a jövő, az állam, a társadalom, a magánvállalkozás rájuk teszi a kezét, mint a legbecsesebb tőkére, amely maga kamatozik és kamatoztatja az anyagot.

Belsőük él és gyarapszik a nemzet. Ők haszna és disze a köztársaságnak. Egyetemi tanszékek, iskolai igazgatóságok, művészeti és közművelődési intézmények elnöksége, állami hivatalok, irodalmi vállalatok versengenek értük. A pénzevolúciónak e mozgalmak korában vagyonra is szert tehetnek, ha vágyukkal egyezik.

A közélet nagy fogyasztása szellemi tökében, biztos existenciával kinalja őket.

Sőt öröklött és szerzett vagyonnal biztosabb alapja ma az életnek: jellem és tehetség és a tudás.

Nevelésügyi congressus Chicagó M. S. A. 1893 július 25—28-ig.

(Folytatás.)

Elemi nevelés.

XIV. A gyermekért intézmény.

A gyermekért Fröbel rendszerének megfelelőleg az elemi nevelés első lépcsőjére teendő-e? Irvebel rendszere folytatandó-e magának a gyermekértnek fókán felül? Miként létesíthető a gyermekért és elemi iskola szerves összefüggése?

XV. Az osztálytanulási iskola.

Teendő-e kísérlet az osztályozást vagy fokozást illetőleg? Alkalmazható-e a monitor-rendszer (a tanító-jelölt felhasználása) előnnyel az ily iskolákban?

XVI. Előleptetés és osztályozás.

A növendékek mennyire kiterjedt előleptetése és osztályozása kívánatos az oktatás céljaira? Előleptetéskor az osztályok között az időközök oly röviden volnának megállapítandók, a mint csak lehet és a rendes meneti osztályok csapatokba szortírandók — mintegy 20—30 növendék mindegyikbe? Az évi vagy nagyobb időközökben való osztályozásnak, az osztályok között, természetes eredménye, hogy a kiválóbb növendékek hátráltatnak és nem nyernek elég munkát tehetségük kifejlesztésére az alatt míg a tanító idejének nagyobb részét a lassúbb és tehetőséglenebb növendékekre veszteti. Nem bántortalanítja-e ezen rendszer a kevésbé értet és lassú gondolkodásukat az osztályban, miatt az élenkebb gondolkodásuktól az alkalmat elveszi?

Az osztályok közötti évi időszakok rendszere mellett az egész iskolának haladása nem sülyesztetik-e a lassúbb és gyengébb növendékek fokára?

XVII. Az elemi tanulmányok menete.

Az elemi iskolákban, minden növendék számára, ugyanaz legyen-e a tanulmány menete, akár óhajják azok tanulmányaikat folytatni, akár nem? A tanfolyam mily szakai irandók elő az elemi iskolákban minden növendék számára? Mi módon biztosítható leghelyesebben a tárgyak megfelelő egymás mellé rendezése a nyilvános iskolákban? Az elemi iskolai tanfolyamnak figyelembe kell-e venni a helyi ipari szükségleteket? Például a városok tanfolyamaikba a kereskedelmi kézműiparra vonatkozó szakokat befogadják-e? A falusi iskolák felkarolják-e a földmívelést, vegyint,

T Á R C A.

Vendégföld, vagy IV. Béla királynak Turóc vármegyében való időzése.

Irta: ZÁTHURECZKY IMRE.

(A »Felv. Híradó« eredeti tárcája.)

IX.

Béla Király Uzda vezérnek hozzá intézett jelentésére a következőképen válaszolt: Kedves Uzda vezér! A vezéri tisztben továbbra is ezennel megerősítlek, azonban mondd meg nekem, indultatok-e egyenesen Znió várába, hogy feleségemet a királyasszonyt, és újszülött gyermekemet mielőbb láthassam és ölelhessenem?

A király ezen kérdésre Uzda ismét ekként válaszolt: Felsőleges Király, legkegyelmesebb Uram! Tudom, hogy Felsőged nemes szivének legfőbb vágya királyi családját mindelemből viszonlatlathani, azonban a mostani körülmények között nem tanácsolhatom egyenesen a zniói várba indulni. Hiszen az ellenség minden percben betörhet a megyébe s előfordulhatna azon eset, hogy Felsőgedet az oda vezető uton megeláphetné. De feltevé, hogy a megye sik területén oda áthatolnia sikerülne is, az ellenségnek tudomására jöhetne Felsőgednek a zniói várban való időzése s egész erővel kezdené meg annak ostromát. Már pedig az ott tartózkodó király-asszony nyugalmának megóvása szempont-

jaból ez nem ajánlatos. A mi főteherünk az, hogy az ellenség figyelme Znió várától elvonassék és így bátorodom ajánlani, hogy felséged egyelőre ebbeli szándékáról mondjon le s vonuljon a Jordánfoknál taborozó fősergére mögé, a melynek megveretése nélkül az ellenség úgy sem támadhatja meg a zniói várat.

Uzda vezér szavainak elhangzása után a király kérdésen tekintett Namzaló királyi várnagyra, mire ez a zniói várból horvot üzenet ekként adta elő: Királyi Felsőged! Az epedő királyné nevében jövő üdvözlőni Felsőgedet. Nyelvem azonban gyöngre arra nézve, hogy képes volna kifejezni ama bánatot és sovárgást, mely felséges asszonyunk keblét betölti bírja férjétől való érzékeny búcsúzása óta. Különösen a mióta tudomására jutott, hogy Felsőged Királyunk járattan helyekken tartózkodik, életét a gonosz ellenség kegyetlensége elől megmenetendő, azóta drága asszonyunk kimondatatlan gyötrelmeket szenvedett. Most azonban, midőn híret vette, hogy Felsőged él és a város menekülés útján van, kiznó gyötrelmei lecsillapultak. Én, beneföldi Imre és vídaföldi Keve azért küldettünk ide a királyné által, hogy Felsőged előtt legyünk tolmácsai hivatásai érzelmeinek s imadott férjéről némi biztos hírt vigyünk. Most azonban tekintve a helyzetet, mi is azon nézetben vagyunk, hogy Felsőgednek egy időre távol kell magát tartani az örömteljes viszonlatástól, miután majdnem biztosra vehető, hogy a távollét nem fog ugysem sokáig tartani.

Erre a király felvidulván, Uzda vezérhez fordult s e szavakat intézte hozzá: csataeredet elfogadom s bár nehezemre esik magamat drága nőmtől távol tartani, mégis tervedben teljesen megnyugszom. Ezután a király, daliás hadfiaktól körveztve, a csatarendben felállított gyalogság felé lovagolt, mely Herchud és Pal kapitányok harsány hangon vezényelték tisztelést. A szokásos tisztelés és az arconval előtt történt ellovaglás után a 3000 főnyi csapat kettősrendszelbe vezényeltetett s megindult a határ felé azon uton, melyen a király is kísérte jött.

A turóci gyalogságnak a Borisov hegyalján elterülő erdőségekben történt eltűnése után a király megzaporodott lovas kíséretével együtt, a fűrészalomtól nyugatnak lejtő völgyben, a mindinkább járhatóbb hegyi uton, kényelmesen haladt az ocskolohotái és gyulafalvi vár felé.

A völgy szépsége egészen megkapta a bánatos király lelkületét. Különösen tetszett a királynak, hogy a Borisov és Liseec nevű hegy oldalairól lefutó sok víz a kavics rétegekben keresztül a völgynek úregében eltűnik, s e miatt mintegy 10 kilométer hosszúságban a völgy teljesen száraz. Ez okból a völgyet a király kísérete »Béla völgy«-nek nevezte, s így hivatik mai napig is.

Ezen a völgyön csakhamar keresztül haladt a király és kísérete. Ugyanis a lovak a föld alatti üregek felett vezető uton a sajátos üreskangától meg-

dai technikának. A *Képes Irodalomtörténet*-ből minden két hétben jelenik meg egy-egy füzet, 40 krajcárnyi árban. A füzetek minden könyvkereskedésben haphatók. Előfizetés 10—10 füzetre 4 forintjával az *Athenaeum* könyvkiadóhivatalához (Budapest, Ferenciek tere 3.) vagy bármely hazai könyvkereskedőhöz címezhető.

— Jókai Mór képes kiadásából a *Magyar Nabob* folytatásaként megjelent a 7-ik füzet, gyönyörű szövegképekkel. Ezen füzet ára 40 kr. — A *Magyar Nabob* 17—18 füzetben lesz teljes s hazai diszjunkainknak lényeges gazdagodását fogja képezni. Egy-egy füzet ára 40 kr.

Nyiltér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Égész selyem, mintazott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 55 krtól 11 frt 65 krig szállít — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle diszpozíció és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postaber és vámmentesen **Hennberg G.** (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstaforduióval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Traversen und alte Eisenbahn-Schienen für Bauzwecke.

**NÄGEL
BAU-BESCHLÄGE**

Portland-Cement
Stuokatur-Rohr

Werkzeuge,
Schaufeln, Hauen
u. Dung-Gabeln

Landwirtschaft-
liche und Näh-
Maschinen

bei
LUDW. FISCHER
in u. via u. „Sportplatz“
TURÓC-SZT.-MÁRTON

billigste Preise! streng
reelle Be-
dienung!

Különlegesség: Barack-cognac.

Az első alföldi cognacgyár részvénytársaság Kecskeméten
ajánlja kitűnő gyártmányú

cognac-jait,

melyek tiszta borkivonatból készülnek s jelességükért 16 kiállításon kitüntetve
lettek és orvosi tekintélyek által legmelegebben ajánlatnak.

Különlegesség: BARACK-COGNAC.

Kapható: **Turóc-Szt.-Mártonban**, Scholtész L. urnál. **Liptó-Szt.-Miklóson**,
Weiser Gyula urnál. **Trencsénben**, ifj. Uzsny József urnál és minden
előkelő hazai fűszerüzletben.

Minta kívánatra ingyen!

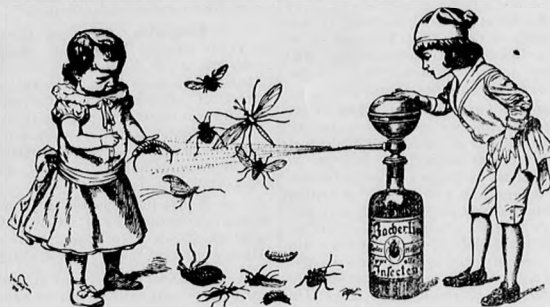
Vetekedhetik a francia gyártmányok bármelyikével.

Kívánatra minta!

16 kiállításon kitüntetve!

ZACHERLIN

legjobban elismert rovar-irtó szer.

A bámulatra méltó hatású Zacherlinnek ismertető jelei:

1. a lepecsétel üveg, 2. a „Zacherl“ név.

ÁRAK: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 forint.

ELADÁSI HELYEK: a megbízó levelek szerint:

Turóc Szt.-Márton:	Fabry Jozsef	Liptó-Szt.-Miklós	Trnowsky József
„	Graber Miksa és fia	„	Palka Péter
„	Soltos L.	„	Schavernochn G.
„	Schwarz Kalman	Mosóc	Perl J. fia
Alsó-Kubin	Hirschfeld Adolf	Námesztó	Neumann Miksa
„	Tiroler Jozsef	Rózsahegy	Makovicky Péter
Budatin	Weider H.	Rutka	Gal Emil
Liptó-Szt.-Miklós	Bodicky D. M.	„	Schulz Adolf

Tót-Próna Skalak Gustav.

LE GRIFFON
echt französisches Papier

MAN BEACHT DIE MARKE

DAS BESTE
GESUCHTESTE
der Gesundheit zuträglichste
CIGARETTEN PAPIER

HUTE SICH VOR ALLEN NACHAHMUNGEN.

Gyönyörű minták ingyen és bérmentve a privát megrendelőknak.
Mintakönyvek a szabóknak bérmentetlenül.

ÖLTÖZETEKNEK VALÓ KELMÉK

Peruvia és Dosing a magas Clerus részére, előírás szerinti szövetek a csász. kir. hivatalnokok egyedurháira. Veteránok, tűzoltók és torpászok számára **Billiard** és **játszó asztalok** ra való posztó. Loden kelme vishatlan vadászkabátoknak, mosószövetek, pládek 4 frttól 14 forintig.

Ki jutányos áron, valódi tartós, tiszta gyapot posztóárút akar venni, nem pedig olcsó rongyot, mely minden hazai által eladatik és alig érdemli meg a szabódíjat, forduljon

14—20

STIKAROFSKY J.-HOZ BRÜNNBEN

A kontinens legnagyobb posztó gyári raktára.

Félmillió forintot túhaladó készlettel és világlármával fogva magától értetődik, hogy sok különféle hosszúságú maradék van raktaron, melyekből mintákat küldeni nem lehet; tehát **világos csalás**, ha cségek maradékokból mintákat ajánlanak. — Bátor vagyok a t. közönséget ilyen cségekkel óvatosságra figyelmeztetni, melyek 3.10 méteres maradékokat ajánlanak. Mar az egyforma hosszúságban észrevehető a csalás. — Ezen maradékok divatját mult, elkorhad és eladhatlan vegekől vannak vagyis ezen rossz áru a vételárnak harmadrészet sem ér meg.

Maradékok, melyek nem tetszenek, mással felcsereztetnek, vagy a pénz visszaküldetik. A maradékok megrendelésénél kérjük a hosszúságot, szint és art megadni.

Szállásokt csak utánvétellel, 10 frt meghaladó küldemények portómentesen eszközöltetnek.

Levelezés német, magyar, cseh lengyel, orosz és francia nyelven.

Van szerencsénk a t. közönség b. tudomására hozni, hogy

divat-, posztó- és vászonáru-raktárunkat
nagy választéku

fém-koporsókkal

és a hozzávaló gyászszikkokkal
bővítettük.

Kiváló tisztelettel

CROSSMANN JÓZSEF és FIA,
Turóc-Szt.-Márton.

<p>A Horgony-Pain-Expeller</p> <p>Ezen rég jónak bizonyult bedorzolás, csúsz, köszvény, hátfájdalmak és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitünő hatása által</p> <p>→ a legjobb ←</p> <p>házszer hírnevét elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben és így a legolcsóbb</p> <p>házszer.</p>	<p>Fiatal szakképzett erdő-tiszt</p> <p>kerestetik</p> <p>július 1-en megnyilando állomásra. — Úgy szintén egy július 1-én megnyilando állomásra. — Úgy szintén egy</p> <p>megbízható erdő-őr,</p> <p>ki a vadászokban is jártas. Letett szakvizsga előnyt biztosít. Hiteles bizonyítványok kívántatnak. — Czim a kiadóhivatalban.</p> <p>1-2</p>
---	---

„FELVIDÉKI HIRADÓ.“

A magyar olvasóközönségnek őszinte köszönetet mondva, azért a páratlan támogatásért, melyben a „FELVIDÉKI HIRADÓ“ újból részesítette, figyelmeztetjük azokat a t. előfizetőinket, akiknek előfizetésük e hó végével lejár, szíveskedjenek ezt mielőbb megújítani, nehogy a lap küldésében késedelem történjék.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ“ előfizetési ára:

Egész évre	— — — — —	4	frt.
Fél évre	— — — — —	2	„
Negyed évre	— — — — —	1	„

KÉRELEM: Tisztelettel felkéretnek azon t. előfizetők, kik 1891. és 1892-ik évről még hátralékban vannak, a hátralékot minél előbb a kiadóhivatalhoz címezve beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldése alkalmával akadály merüljön fel, miután a lap fenntartása úgyis nagy költségekkel jár és csak így vagyunk képesek nehéz feladatunknak megfelelni, ha a t. előfizetők kötelességüket teljesítve, minket ez irányban támogat.

Óhajtván, hogy a „FELVIDÉKI HIRADÓ“ mennél nagyobb elterjedésnek örvendjen, hajlandók vagyunk a lapot egyeseknek a következő kedvezményes áron adni:

Tanulóknak, egyetemi hallgatóknak egész évre	— — — — —	1-50	frt.
Tanárok, tanítók, valamint ifj. önképzőegyleteknek	— — — — —	2	„
Fél évre	— — — — —	1-25	„
A „F. M. K. E.“ tagjainak	— — — — —	2-50	„
Fél évre	— — — — —	1-25	„

E kedvezményes árak 1893. évi január 1-ével léptek életbe.
Minél tömegesebb támogatást kérve hazafias tisztelettel vagyunk Turóc-Szt.-Mártonban, 1893. június hóban.

A „FELVIDÉKI HIRADÓ“
KIADÓHIVATALA.